

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Інститут Менеджменту
Кафедра фінансів та кредиту
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Ю. ФЕДЬКОВИЧА
Економічний факультет
Кафедра фінансів та кредиту
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АКАДЕМІЯ МУНІЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ (м. Київ)
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ВИЩА ШКОЛА ЕКОНОМІКИ» (Росія)
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Грузія)
ТЕЛАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ЯКОБА ГОГЕБАШВІЛІ (Грузія)

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції
«ТЕНДЕНЦІЇ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ
ТА ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ

В УМОВАХ РИНКОВИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ»

2 березня 2012 р.

ВНТУ
ВІННИЦЯ
2012

УДК [336+330.341.1] (477)
ББК [65.261+65.01] (4УКР)
ТЗЗ

Друкується за рішенням Вченої ради Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України

Головний редактор: **В. В. Грабко**

Відповідальний за випуск: **В. В. Зянько**

Рецензенти: **В. В. Зянько**, доктор економічних наук, професор; **О. О. Мороз**, доктор економічних наук, професор.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

Тенденції управління фінансовими та інноваційними процесами в ТЗЗ умовах ринкових перетворень: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. - Вінниця : ВНТУ, 2012. - 410 с. ISBN 978-966-641-453-6

В матеріалах конференції висвітлено доповіді вітчизняних та іноземних науковців, які розглянуто на Міжнародній науково-практичній конференції «Тенденції управління фінансовими та інноваційними процесами в умовах ринкових перетворень» 2 березня 2012 року в м. Вінниця.

Розраховано на студентів, аспірантів, викладачів, наукових співробітників

УДК [336+330.341.1] (477)

ББК [65.261+65.01] (4УКР)

ISBN 978-966-641-453-6

© Вінницький національний
технічний університет, 2012

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РЕФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
Войнаренко М. П. Інституціональне середовище розвитку інноваційної діяльності в Україні..	9
Дерев'яга П. И. ИКТв формирование человеческого капитала	11
Драчук Ю. З., Расаеуждай Л. М. Щодо управління стратегічним й інноваційним розвитком вугільної галузі	13
Єпіфанова Л. Ю. Інноваційна діяльність в системі економічного зростання підприємств..	16
Зянько В. В. Сутність та завдання стратегії інноваційного розвитку економіки України...	18
Зянько В.В., Крива С. В. Оцінка інноваційного потенціалу як елемент економічного розвитку держави.....	22
Карачина Н. ХІ., Гришнина А. С. Інноваційний розвиток як одна з ключових проблем АПК	24
України	
Карачина Н. П., Чайка Р.В. Способи послаблення залежності України від зарубіжних енергоносіїв.....	26
Коваленко В. Л. Методи аналізу і оцінки інтегрованих структур в національній економіці...	28
Коваль Н. О. Система розвитку професійної підготовки робітничих кадрів в умовах реформування економіки України	30
Краус Н. М. Інноваційна діяльність як ефективна форма модернізації інноваційної економіки	32
Кураташвіля Альфред А. Выявление и внедрение прогрессивных научных идей - необходимое условие эффективного управления инновационными процессами, обществом и государством.....	35
Мазур А. Г. Цикли економічної активності в регіональних економічних системах.....	37
Небава М. І. Соціальні інновації як складова активної соціальної політики у сфері людського розвитку.....	39
Пілявоз Т. М. Дослідження поняття «інновація» як основи інноваційного розвитку підприємства	42
Расаеуждай Е. Я. Роль капіталізації у підвищенні інноваційного розвитку вугледобувних підприємств.....	44
Романець І. В. Оцінка передумов створення технопарку на Вінниччині як засобу реалізації сучасної регіональної інноваційної політики.....	46
Рязанова Н. О. Світовий досвід стимулювання розвитку експортного потенціалу регіону	50
Тітаренко Г. Б., Марущак Н. В. Роль держави в регулюванні національної інноваційної системи.....	53
Тодосійчук В. Л., Алексєрова Ю. В., Діляк В. М. Державне регулювання інноваційної діяльності в Україні	55
Фішук Б. П., Фішук Н. Ю. Інноваційна діяльність підприємств Вінницького регіону	58
Чемерис В. А., Соломонко Д. О. Політика інноваційного розвитку галузей тваринництва в Україні.....	62
Шнян А. А., Нікіфорова Л. О. Модель для функціонування інноваційних інститутів в Росії та Україні.....	64
Швярц І. В., Чаплигіна О. В. Земельна реформа: формування та регулювання земельних відносин і ринку землі в Україні.....	66
Ювица Н. В. Индустриальным инновациям - государственную поддержку	70
СЕКЦІЯ 2	
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ	
Бябгико В. О. Аспекти проектування інформаційних систем управління інноваційними процесами на підприємствах	73
Вдовенко Н. М. Узгодження бюджетної політики держави та інвестиційно-інноваційної моделі розвитку аквакультури.....	76

Целевое использование
человеческого капитала.

УДК 338.24:005.342:622.3

Драчук Юрій Захарович,
ден., старший науковий співробітник;
Рассуждай Людмила Миколаївна,
к.е.н., старший науковий співробітник,
Інститут економіки промисловості НАН України

ЩОДО УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНИМ Й ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ВУГІЛЬНОЇ ГАЛУЗИ

Розглянуто функції управління розвитком галузі, основні засади її інноваційної політики та концептуальні положення щодо формування стратегії науково-технічного та інноваційного У розвитку вітчизняної вугільної промисловості.

Ключові слова: *вугледобувні підприємства, інноваційний розвиток, вугільна галузь*

У забезпеченні соціально-економічного розвитку країни вагому роль відіграє інноваційно-інвестиційна діяльність, постійне вкладення коштів в економіку, створення і модернізацію Основних фондів усіх галузей господарства, їх технічне переозброєння, розробка нової техніки і впровадження новітніх технологій. Для будь-якого підприємства, в тому числі й вугільного, інноваційний розвиток полягає у підвищенні ефективності виробництва, активізації процесів і розробки, впровадження і широкого розповсюдження прогресивних нововведень.

На даний час виконано численні наукові дослідження, підготовлені нормативно-методичні рекомендації щодо реформування та здійснення інноваційних процесів у вугільній промисловості, зокрема: фінансування й економічного стимулювання науково-технічного розвитку галузі; методів оцінки ефективності науково-технічних заходів; формування й реалізації інноваційних програм різного рівня, державної підтримки технічного переоснащення вугледобувних підприємств; аналізу й розвитку інфраструктури галузі. В той же час проведені дослідження показали, що для здійснення інноваційних процесів, реформування та структурних перетворень у вугільній галузі необхідні довгострокові орієнтири, пріоритетні напрями, стратегії їх здійснення, що потребує продовження та поглиблення попередніх наукових розробок.

Метою роботи є визначення головних цілей, пріоритетів та основних концептуальних положень щодо формування стратегії науково-технічного та інноваційного розвитку вітчизняної вугільної промисловості.

З метою забезпечення сталої роботи вугледобувних підприємств в галузі здійснюється робота із залученням додаткових коштів шляхом впровадження таких механізмів:

- державно-приватного партнерства як основного механізму залучення інвестицій, який обов'язково передбачає захист інтересів інвестора, трудових колективів та держави;
- створення Фонду учасників оптового ринку вугільної продукції України,
- фінансового лінгунгу (на підставі проведених тендерних торгів).

Досягнення кардинального відновлення фізично зношених і морально застарілих основних фондів, технічного переозброєння вугільної промисловості, реструктуризації шахтного фонду передбачено відповідними урядовими актами [4-6], зокрема, Енергетичною стратегією України до 2030 р. та проектом Державної цільової економічної програми «Українське вугілля» на 2010-2015 рр., за якими потрібно здійснити технічне переоснащення перспективних шахт новим високопродуктивним і надійним устаткуванням, ресурс якого у 2-3 рази має перевищувати нинішній.

Аналіз сучасного стану вугільної промисловості України, техніко-технологічного рівня її підприємств дає підстави вважати, що головними пріоритетами науково-технічного розвитку вугільної промисловості є:

- технічне переоснащення вугледобувного виробництва, включаючи забезпечення розвитку технологій підземного вугледобування з переважним використанням у довгих очисних вибоях механізованих комплексів нового технічного рівня, а також короткозабівної техніки із застосуванням

комбайнів безперервної дії та самохідних засобів транспортування вугілля, технічне забезпечення промислової утилізації шахтного метану,

- розробка й впровадження системи заходів щодо підвищення якості вугільної продукції (збільшення обсягів збагачення вугілля, розробка й впровадження державних стандартів за видами споживання вугілля, організація сертифікації продукції, впровадження на підприємствах міжнародної системи забезпечення якості ISO 9000, контролю і моніторингу стану якості вугілля, що видобувається й відвантажується);

- розробка нових технологій і устаткування для ефективної дегазації вугільних пластів;

- розробка й реалізація програми створення конкурентоспроможної вітчизняної гірничодобувної техніки тощо.

У даний час гостро стоїть питання про інноваційний розвиток вугільної галузі на довгострокову перспективу. В Інституті економіки промисловості НАН України в цьому плані розроблено відповідні напрями і підходи, що вимагають не поспішних рішень, а зосередження для їхньої реалізації значних інтелектуальних, трудових і фінансових ресурсів.

Інноваційна діяльність у вугільній галузі спрямовується, насамперед, на створення економічних умов для розвитку вугледобувних підприємств, оздоровлення фінансового стану, оснащення шахт технікою нового покоління із застосуванням прогресивних технологій.

Роль держави у регулюванні інноваційного процесу полягає у наступному:

- використанні різних джерел фінансування для технічного переоснащення вугільних виробництв;
- вирішенні стратегічних завдань розвитку галузі;
- створенні та використанні ринкових механізмів в інноваційному процесі розвитку вугільної промисловості.

Успішна реалізація таких підходів пов'язана з необхідністю прискорення створення сучасної нормативно-законодавчої бази, податкової, тарифної та цінової політики, організаційного і ресурсного забезпечення приватизаційних процесів, створення ринкових умов конкуренції і якісного інформаційного забезпечення, залучення недержавних інвестицій тощо.

механізм розповсюдження нововведень для умов вугільної галузі має певну, як визначається дією як об'єктивних, так і суб'єктивних чинників. Більшість суб'єктів

ще не зацікавлені вкладати гроші в нововведення, а спрямовують свої загалом інноваційні ресурси в основному на підтримку старої технологічної бази. Сучасних підходів здійснення інноваційного розвитку галузі можна віднести: Забезпечення більш активного впливу держави на інноваційні процеси. Прикладом може *чати* переоснащення шахт, що провадилося з 2003-2004 рр., коли для придбання нової Державної власності виділялися необхідні кошти з держбюджету. Застосування з урахуванням зарубіжного досвіду венчурного фінансування інновацій створення венчурних фондів Для правового забезпечення цього механізму готується до Закон України «Про венчурне інвестування інноваційної діяльності», проект якого . «Інституті економіки промисловості НАН України. Також одним із джерел залучення у вугільну промисловість та інструментом прискорення її інноваційного розвитку може, завдяки різноманітності форм якого підприємства можуть обирати для себе йінятлівіший варіант фінансування освоєння технічних або технологічних інновацій. З удосконалення організаційної структури галузі, яка на цей час не забезпечує досягнення ьних господарських результатів через те, що шахта, як основна ланка виробництва, не є господарюючим суб'єктом. Наслідком зазначеного шахти не мають достатнього рого потенціалу для технічного переоснащення та капітального будівництва.

4. Постійне навчання персоналу з питань пошуку нових ідей, проведення досліджень, швидкого евня нових технологій.

5. Використання економічних інструментів забезпечення:

іаоузі - сучасною інформаційною інфраструктурою. Можливим кроком для цього має бути [витрат на впровадження нових інформаційних технологій та переоснащення підприємств [інформаційними технологіями,

виробництва - потужними науковими розробками сучасного рівня. Для цього потрібно фінансування науки (включаючи залучення приватного капіталу, грантів тощо),

ввувати оподаткування підприємств за зменшеними ставками, якщо на них створюються

аво-технічні підрозділи та проводяться дослідження (за умов покращання показників роботи); підприємств — у висококваліфікованих кадрах на основі відродження системи професійної

Для дослідження стану інноваційного розвитку галузі, аналізу, прогнозу та прийняття : управлінських рішень пропонується система моніторингу, як це визначено в Законі і «Про пріоритетні напрямки інноваційної діяльності».

Створення системи моніторингу інноваційного розвитку у вугільній галузі доцільно на базі з підрозділів системи управління вищого рівня або спеціальної організації. При цьому необхідно визначення складу та навчання спеціалістів, які будуть відповідати за проведення .""Жоюгорингу, ознайомлення з методологією та методиками аналізу інформації, що надходить до

Головними пріоритетами науково-технічного розвитку вугільної промисловості є: технічне оснащення вугледобувного виробництва, розробка й впровадження системи заходів щодо таймкення якості вугільної продукції, розробка нових технологій і устаткування для ефективної вугільних пластів, розробка й реалізація програми створення конкурентоспроможної гірничодобувної техніки.

При будь-якому варіанті розвитку економіки в ринкових умовах ступінь інноваційної Ляивяості, як свідчить тому і світовий досвід, визначається заходами, що проводяться державою з: жулювання інноваційної сфери і спрямовані на посилення мотивів і стимулів здійснення

Шеваційної діяльності. Для вугільної галузі - це комплекс системних заходів, що потребують залучення науки, виробництва та управлінських державних структур.

Література

1. Інформаційна довідка про основні показники розвитку галузей паливно-енергетичяого комплексу України за грудень та 2010 рік [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://mre.kmu.gov.ua>.
2. Експерти оцінили перспективи сланцевого газу в Україні [Електронний ресурс]. ■ Режим Доступу: <http://ua-energy.org/post/2195>
3. Інформаційно-аналітичні матеріали про розвиток вугільної промисловості України за 2010 рік (за фактичними даними) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://mre.kmu.gov.ua>.
4. Енергетична стратегія України на період до 2030 року: Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 березня 2006 р. № 145-р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.
5. Концепція реформування вугільної галузі: Схвалена розпорядженням Кабінету міністрів України від 14 травня 2008 року № 737-р // Офіційний вісник України. - 2008. - № 47. - Ст. 1244.
6. Державна цільова економічна програма «Українське вугілля» на 2010-2015 роки (проект). - Міністерство вугільної промисловості України. - 6 серпня 2010 р